

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

підготовки	магістра
спеціальності	B11 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус вибіркового освітнього компонента «Лінгвокультурологія»
підготовки магістра, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки,
спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і
література (німецька). Переклад».

Розробник:

Бондарчук О. Ю., доцент, доцент кафедри німецької філології, кандидат
філологічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Наталія ЛИСЕЦЬКА

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол № 1 від 27.08.2025 р.

Завідувач кафедри:

доц. Людмила ПАСИК

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента*
Денна форма навчання	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Мова і література (німецька). Переклад Магістр	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів ДФН 120 год/ 4 кредитів		Роки навчання: 2
		Семестр: 3
		Лекції: 10 год
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні: 14 год.
		Самостійна робота: 88 год.
	Консультації: 8 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Німецька

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація	Дні занять
Бондарчук Олена Юріївна	кандидат філологічних наук	доцент	доцент кафедри німецької філології	м.т. +380668556653 Bondarchuk.Olena@vn.u.edu.ua	згідно з розкладом http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Вибірковий освітній компонент «Лінгвокультурологія» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад». ВОК націлений на розвиток у здобувачів освіти навичок аналізувати і

досліджувати взаємозв'язок мови та культури і базується на розумінні мови як суспільного феномена, який відображається у свідомості мовця як система елементів, які завдяки застосуванню функціонально-семантичних, словотворчих, лексико-граматичних і семантико-синтаксичних моделей уможлиблюють мовлення і спілкування між комунікантами.

Мета БОК полягає у формуванні у здобувачів освіти лінгвістичної, комунікативної та лінгвокультуологічної компетентностей. Лінгвістична компетентність охоплює знання системи мови і правила її функціонування в процесі іншомовної комунікації. Комунікативна компетентність передбачає вміння сприймати та відтворювати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації. Лінгвокраїнознавча компетентність включає в себе знання про основні особливості соціокультурного розвитку країни, мова якої вивчається, і вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку відповідно до цих особливостей.

БОК «Лінгвокультуологія» повинен сприяти формуванню у здобувачів освіти інтегральних світоглядних рис, гуманітарної, наукової та політичної культури.

У результаті вивчення БОК здобувач вищої освіти буде знати: поняття лінгвокультуології як науки; об'єкт та предмет вивчення лінгвокультуології; поняття культури як найважливішого концепта лінгвокультуології; особливості взаємодії мови і культури; поняття мовної картини світу; культурно-національні стереотипи та еталони, закріплені у мовних одиницях; поняття культурної конотації.

У результаті вивчення БОК здобувач вищої освіти буде вміти: аналізувати культурно-національні стереотипи та еталони, закріплені у фразеологізмах та метафорах; визначати національно-культурний компонент значень мовних одиниць.

Завданнями курсу є:

- описати культурний простір німецької мови і культур крізь призму мови й мовлення;
- визначити специфіку культурного фону комунікативного культурного фону;
- встановити способи, якими мова втілює у мовних одиницях, зберігає та транслює культуру;
- розвивати лінгвокультуологічну компетенцію філолога та набуття ним фонових знань, що необхідні під час вивчення мови.

Із метою ефективного втілення поставлених завдань у процесі вивчення вибіркового освітнього компонента використовуються такі методи навчання, як:

- активні й інтерактивні (бесіди, дискусії на відповідну тематику, мозковий штурм, асоціограми);
- евристичні (рефлексії на певну тематику, написання творів, есе тощо);
- творчі, проблемно-пошукові методи (обмін думками, використання на заняттях власного досвіду, фонових знань, вираження світогляду, які спрямовані на розв'язання певної проблеми);
- методи контролю та самоконтролю (тести, мозковий штурм).

Вище названі методи формують у процесі вивчення БОК такі Soft Skills:

- комунікація та вміння доносити свою думку;
- вміння бути гнучким і адаптуватися до різних життєвих обставин;
- вміння безперервно навчатися, шукати нову інформацію, бути відкритим до зворотного зв'язку і змін;
- вміння планувати свій процес навчання, підготовки до занять та виконання самостійної роботи;
- емоційний інтелект;
- критичне мислення;
- креативність;
- командна робота та лідерські навички.

2. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення БОК здобувачі освіти опановують низку **компетентностей**, а саме:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.
3. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
4. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.
5. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.
6. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови.
7. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

3. Структура вибіркового освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Kulturlinguistik. Grundbegriffe, methodische Ansätze						
Thema 1. Kulturlinguistik. Einführung in die Wissenschaft	16	2	2	2	10	УВ/ СР/РМГ/ 10 б за кожен тему
Thema 2. Sprachliches Weltbild	16	1	2	1	12	
Thema 3. Kulturlinguistischer Typ und Konzept	17	2	2	1	12	
Разом за Модуль 1.	49	5	6	4	34	30б
Змістовий модуль 2. Kulturlinguistische Konzepte						
Thema 4. KL Konzept 1	16	2	2	2	10	УВ/ СР/ РМГ / 10 б за кожен тему
Thema 5. KL Konzept 2	17	2	2	1	12	
Thema 6. KL Konzept 3	18	1	4	1	12	
Разом за Модуль 2.	51	5	8	4	34	30 б.
Тези	20				20	40 б.
Всього годин:	120	10	14	8	88	
					Бал	100
					Залік	100

Форма контролю*: УВ – усна відповідь; СР – самостійна робота; РМГ – робота в малих групах.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів освіти при вивченні цього ВОК спрямована на розвиток та закріплення навичок володіння німецькою мовою та включає:

- виконання домашніх завдань та підготовку до практичних занять з ВОК;
- складання словничка власного лексичного запасу;
- дослідження тришарової структури лінгвокультурних концептів;
- систематизацію вивченого матеріалу для дослідження мовних картин світу;
- роботу з технічними засобами навчання, словниками тощо.

IV. Політика оцінювання

Усі види навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються певною кількістю балів. Комплексна оцінка знань проводиться викладачем за 100-

бальною шкалою. Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні ВНУ імені Лесі Українки](#).

Поточне оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за накопичувальною системою та включає оцінювання роботи здобувачів освіти під час аудиторних занять за усні та письмові відповіді, різних видів завдань, за участь у дискусіях і обговореннях. Здобувачі освіти денної форми навчання отримують 10 балів за роботу на кожному занятті.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

10 – Здобувач освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст практичних завдань. Активно працює у різних формах роботи, володіє лексикою та граматикою відповідної теми.

8-9 – Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває практичні завдання. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Активно працює у різних формах роботи, володіє лексикою та граматикою відповідної теми.

6-7 – В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Неактивно працює у різних формах роботи, недостатньо володіє лексикою та граматикою відповідної теми.

4-5 – Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Не працює у різних формах роботи, недостатньо володіє лексикою та граматикою відповідної теми.

2-3 – Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

0-1 – Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту практичних завдань.

У сумі за поточний контроль здобувачі освіти отримують 60 балів.

Курс завершується написанням тез вагою у 40 балів, які пишуть протягом всього вивчення БОК.

Політика викладача щодо здобувачів освіти. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач освіти не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом і в індивідуальному порядку здавати матеріали.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні

курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом. Здобувач освіти у встановлені терміни подає заяву на ім'я декана та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету, у присутності здобувача освіти.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про реалізацію права на академічну мобільність ВНУ імені Лесі Українки](#). Здобувачі освіти звертаються в деканат із заявою на ім'я декана та надають підтверджуючі документи. Розпорядженням декана створюється Предметна комісія, яка приймає рішення про повну, часткову відповідність або невідповідність освітніх компонентів та змістових модулів у обох закладах освіти.

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу здобувача освіти над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо здобувач освіти був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, хвороба), він може здати семінар викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології), на його електронну скриньку або, за наявності створеного курсу, завантажити на платформу Microsoft Teams або Moodle. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається початок наступного практичного заняття.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль відбувається у формі накопичення балів за всі види діяльності, зокрема написання тез (40 балів) та робота на заняттях (60 балів). Якщо підсумкова семестрова оцінка (бали), яка є сумою балів за поточний та підсумковий контроль, становить 60 балів і більше, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Якщо здобувач набрав менше 60 балів або має бажання підвищити рейтинг, він складає залік.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Основна література:

1. Бондаренко А. Лінгвокультурологія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 197 с.
2. Бондарчук О.Ю. Лінгвокультурний типаж «Aussteiger» у сучасному німецькомовному дискурсі. Дис. на здоб. наук. ст. канд. філол. наук URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/12/dis_bondarchuk.pdf
3. Загнітко А. П. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітко, І. В. Богданова; за ред. А. П. Загнітка. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
4. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень : навч.-метод. посіб. до спецкурсу для студентів філолог. ф-ту / Н. Венжинович. 2-ге вид., допов. і перероб. Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2021. 292 с.
5. Мізін К. І., Петров О. О. Зіставна лінгвокультурологія: методологічні проблеми та перспективні методики : монографія. Переяслав-Хмельницький; Кременчук : Вид-во ПП Щербатих О. В., 2018. 280 с.

2. Джерела ілюстративного матеріалу:

1. Brockhaus Wahrig. Deutsches Wörterbuch in sechs Bänden. 1. Auflage. 8 Bd. / Hg. Gerhard Wahrig, Hildegard Krämer, Harald Zimmermann. Wiesbaden ; Stuttgart : Brockhaus/DVA, 1980. S. 461.
2. DUDEN. Das große Wörterbuch der deutschen Sprache. In Acht Bänden. 2. Auflage. 8 Bd. Hg. Dudenredaktion. Mannheim et al. : Dudenverlag, 1993. 374 S.
3. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. 6-te überarb. und erweit. Auflage. Herausgb. von der Dudenredaktion. Dudenverlag, 2007. 2016 S.
4. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen (A-G) / Wolfgang Pfeifer. Berlin : Akademie-Verlag, 1989. 2093 S.
5. KLUGE Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. Bearb. von Elmar Seebold. 24., durchgeseh. und erw. Auflage. Berlin ; New York : Walter

de Gruyter, 2002. 1023 S.

6. Deutscher Wortschatz [Electronic Ressource]. Mode of access :

<http://wortschatz.uni-leipzig.de/>

7. DWDS [Electronic Ressource]. Mode of access : http://www.dwds.de/?qu=aussteigen&submit_button=Suche&view=1.

8. Openthesaurus [Electronic Ressource]. Mode of access : <http://www.openthesaurus.de/>.

9. Owid [Electronic Ressource]. Mode of access : <http://www.owid.de/artikel/277713?module=elex&pos=11>.

10. Synonyme [Electronic Ressource]. Mode of access : <http://www.synonyme.de/>.

11. Synonym. Wort-suche [Electronic Ressource] Mode of access : <http://synonym.wort-suche.com>.

12. Synonyme. Woxikon [Electronic Ressource]. Mode of access :

<http://synonyme.woxikon.de/synonyme/aussteiger.php>.

13. Woxikon [Electronic Ressource]. Mode of access : <http://synonyme.woxikon.de/synonyme/aussteigen.php>.